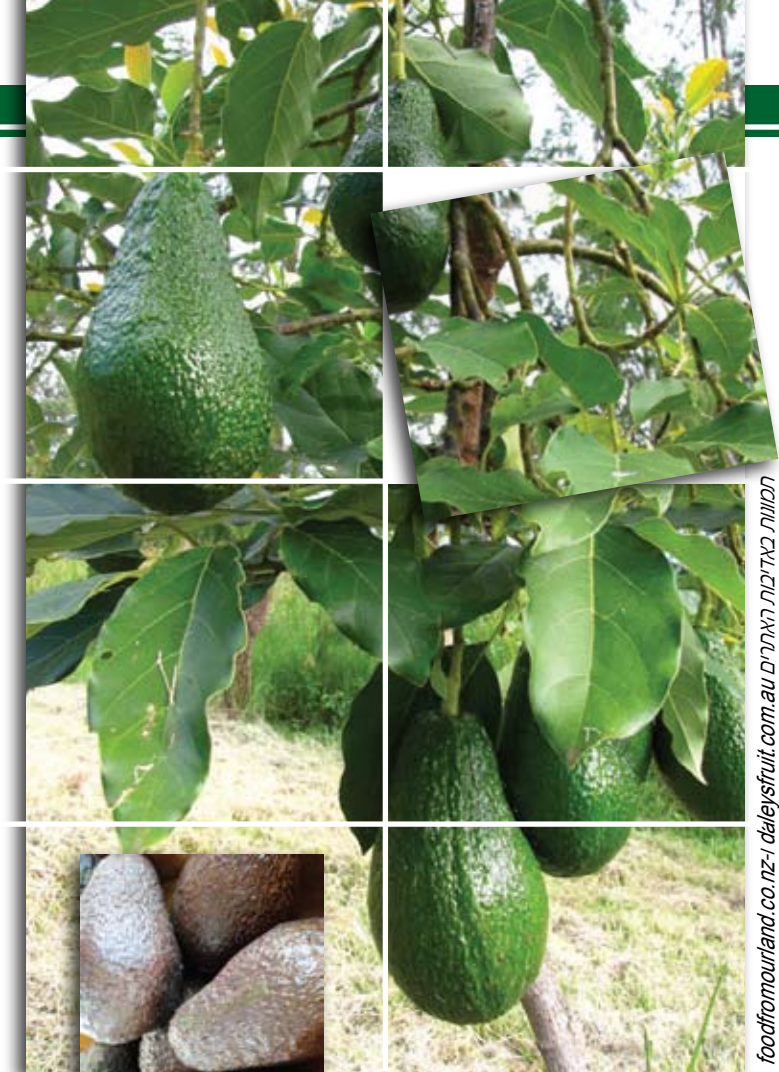

מיקי נוי

מכונות באדיבות האתר m.z-1.deleyfruit.com.au

ענף האבוקדו: תמונת מצב 2013

מיקי נוי / ממ"ר סובטרופיים, שה"מ, משרד החקלאות

עות צעירות. הזנים הנטועים בארץ הינם 'האס', 'אטינגר', 'פוארטה', 'פינקרטון', 'ריד', 'ארדיט', 'נבאל', 'ארד', 'זורץ', 'פיו', 'גליל' ו'טיג'. מגוון זנים זה נותן פריסה יפה של פרי לאורך כל העונה אך מאידך מקשה מאוד על המשווקים, שצריכים 'להתעסק' בו זמנית עם שישה-שבעה זנים. ה'האס' תופס נתח של כ-35% מהשטח, ובנטיעות החדשות חלקו רב אף יותר ומוגיע לכדי 65% ומעלה. ה'אטינגר' תופס נתח של כ-25%, ובנטיעות החדשות צומצם ון זה והוכנס רק כמפרה - 11%.

שמיטה תשע"ד: תכנון נטיעות

בשנים האחרונות רשם הענף קצב נטיעות שנתי של כ-2,500 ד'. היום, לקראת שנת השמיטה שתיפתח בתשרי תשע"ד (ספטמבר 2014) ותימשך עד סוף אלול (ספטמבר 2015), אנו נדרשים לתכנון הנטיעות הבאות. אל לנו להגיע למצב שבו היינו ערב שנת השמיטה הקודמת, בה ניטעו שתילים רבים מתחת לסטנדרד.

במסגרת תכנון הנטיעות לקראת שנת השמיטה חשוב להפנים היטב את המשפט האלמותי "היה חכם, לא צודק" ולחשוב בראש ובראשונה על השיווק, ובעיקר על הייצוא. בעולם מיוצרים בשנה כ-4 מיליון טון אבד

ה סקירה השנתית הפעם כוללת ענייני שיווק, מחקר ופיתוח, הגנת הצומח, תכנון נטיעות לקראת שנת השמיטה הבאה, ענייני פוריות והשבחה ובעיקר מבט אופטימי על ענף יציב, מבוסס, שעתידי עוד לפניו

האבוקדו ממשיך לשמור על מקומו כענף יצוא מס' 1 של ישראל. קיץ 2012 והקושי הרב שיצרה 'ברכת' השפע הוכיחו שוב את חשיבותו של הייצוא, בו טמונים כוחו והצלחתו, כמו גם כוחם והצלחתם של רוב ענפי המטע. צריכת האבוקדו בעולם ממשיכה לעלות והפוטנציאל רחוק עדיין מלהיות מנוצל. אבוקדו ניטע בכל רחבי הכדור, ובכל מדינה הוא ניטע ממשיכה הצריכה לעלות. בביקור שקיימתי לאחרונה בדרום אפריקה, יצרנית חשובה של אבוקדו, ניתן היה להבחין בבירור במגמה זאת. שטחי האבוקדו בישראל נעים סביב 70,000 ד', בהם כ-6,000 ד' נטי

על ידי המגדלים 1.3 מיליון ש"ח. על זה מתווספים כספים נוספים המגיעים מן המדען הראשי של משרד החקלאות.

הגנת הצומח

בעבר נהגנו למקם סעיף זה אחרון, אך לאור חשיבותו בשנתיים האחרונות כמו גם עוצמת המתקפות במטע, החלטנו כולנו כאיש אחד לקדם הפעם את מיקומו. אז בואו נדבר על הגנת הצומח באבוקדו: לאורך כל השנים נהגנו במטע בממשק כמעט אורגני, ואני תקווה שנוכל להמשיך כך גם בעתיד. מתקפת החיפושית אמברוזיה והפטריה בוטריוספריה דורשת מאיתנו פעולות בלימה חד משמעיות והנה אנו מוצאים את עצמנו לוחצים על הדק המרסס - כמובן תוך בקי' רה מלאה של כל הגורמים הנדרשים (הגנת הצומח, חברות השיווק וכיו"ב). היום כבר ברור לנו כי על מנת לשמר את ממשק ההדברה המשולבת נידרש להשקיע כספים רבים יותר בתחום זה. האמברוזיה נתנה זינוק בקצב התפשטותה במטעים. מדובר בחיפושית הנמצאת בסימביוזה עם פטריה המייבשת את בדי העץ, אותה היא נושאת בגפי הפה שלה. הפטריה חודרת לעץ, זחלי החיפושית ניזונים ממנה והפטריה מייבשת את העופים. היום מצויה החיפושית בכל אזור המרכז - מגדרה ועד מען מיכאל, ומהווה איום אדיר על ענף האבוקדו. הצוות המקצועי שהוקם לצורך הטיפול בבעיה מלווה את הענף מתוך תקווה למצוא לה פתרון ידידותי עד כמה שאפשר (על

קדו - 3.5 מיליון מזה הם הון 'האס'. בארצנו נטועים זנים ירוקים (כולם פרט ל'האס') הפודים בהווה הכנסה גבוהה לד' בשער המטע, אולם המשוב הקבוע שאנו מקבלים מהייצואנים הוא שהפרי הנדרש על ידי רשתות השיווק הגדולות בעולם הינו דווקא 'האס'. זאת ועוד: שיווק 'פרי' מוכן לאכילה הולך ותופס תאוצה, וגם לעניין זה מתאים להם במיוחד ה'האס'. אם כן, לא כדאי לנו להיות עקשנים מול המגמה המתפשטת. ואכן, בעונת היבול האחרונה ובזו הנוכחית בולטת הדרשה ל'האס'. לאורך כל הדרך פודה זן זה לק"ג פרי מחירים גבוהים מאלה של שאר הזנים, כאשר מסתמנת דרישה מוגברת לפרי קטן. אם בעבר דובר על 'האס' גדול, במניין 14-16 (245-250 ג'), כרצוי בשיווק, הרי שהי' עונה האחרונה מציגה מגמת מעבר למניינים קטנים יותר של 18-20 (200-220 ג').

רוב מטעי האבוקדו בארץ מרוכזים במשק השיתופי (קיבוצים) ומאורגנים בבתי ארזיה אזוריים. בשטח פועלים לא מעט מערכי ארי' זה קטנים שעוסקים בעיקר בשוק המקומי, כאשר הייצוא מתבצע באמצעות מספר חברות קטנות ובינוניות, ובעיקר דרך שתי הגדולות 'מהדרין פרי אור' וג'ליל'.

מו"פ באבוקדו

כספים רבים מושקעים במו"פ, אך ביחס לגודל הענף וחשיבותו כענף יצוא מס' 1 בענפי הפירות עדיין ניתן להשקיע יותר. סה"כ מושקעים

ברוך. הפרויקט ארוך טווח - עשר שנים, ובמימון המדינה. המטרה הינה כמובן מציאת זן שיהיה טוב מהזנים הקיימים - מקדים/מא-חר בהשוואה לקיימים, בעל חיי מדף ארוכים, טעים, עמיד לפגעים הקיימים. המחקר מתמקד, לאור הביקוש העולמי, בזנים דמויי 'האס', כאשר בבוא היום, אינשאללה בימינו אלה אמן, התמלוגים שיתקבלו עבורם ימשיכו לממן את הפרויקט. חשוב לציין את התעניינות בעז' לם בזנים ובכנות שפותחו לאורך שנות המחקר הרבות על ידי חוקרי האבוקדו שלנו - התעניינות שבאה מצד גורמים מסחריים בדרום אפ' ריקה ובקליפורניה.

מעבר לכך נמשך שלב המעקב וההטמעה של הזנים מפרויקט ההש' בחה הקודם, במקביל ללימוד זהיר של זני האינטרודוקציה שהובאו לארץ מקליפורניה 'ג'ם', 'הרבסט' ו'כרמן'.

שיווק

אנו בעיצומה של עונת השיווק 2012/13, שעתידה להיות כבדה פעם רביעית ברציפות. חלק נכבד מהדילוג על פני הסירוגיות ניתן ליחס להתקדמות הגדולה באגרסטיביות, לגורם האנושי ולשימת דגש על הפעולות הנדרשות כדי לאפשר פריחה חוזרת לאחר שנת יבול גבוהה. בשלב זה הערכות היבול מדברות על כ-85,000 טון. הייצוא פודה מחירים סבירים ומסתמנת עונה טובה למרות המשבר הכלכלי הפוקד את אירופה.

הצרכן הישראלי אוהב מאוד אבוקדו ורוצה לראות את הפרי כל השנה על המדף. יש אף המרחיקים לכת וטוענים שלא ירחק היום וכל האבוקדו קדו המיוצר בישראל ישווק בשוק המקומי... חשוב להדגיש כי השוק שלנו דורש בדרך כלל פרי גדול - בשונה מהמגמה בייצוא להעדפת פרי "רגיל".

אם כן, ענף האבוקדו של 2013 מבוסס, בעל ניסיון רב שנים ותש' תית מקצועית רחבה. עלינו לצמוח בזירות, להרחיב את הנטיעות בצורה מושכלת, להמשיך לבחור את השטחים הטובים ביותר מבחינה חקלאית ולא ליפול להרפתקאות של נטיעות בשטחים שוליים הן מהיבט אקלימי והן מהיבטים של קרקע ומים. על כל נוסע להכין תכנית עסקית חכמה: גם אם האופק יציב מדובר בה' שקעה כבדה. ■

האמברוזיה ניתן לקרוא בעלון הנוסע' מחודש פברואר 2012) ויש את הפטריה בטרויספריה, אף היא חדשה באזורנו, התוקפת אבוקדו ומיונים רבים של עצי פרי. קצב התקדמותה והנוק הנגרם בע' קבוצה מדאגים ביותר. גם כאן הוקם צוות מיוחד העוסק בלימוד בסיסי של הנושא ובמקביל דואג לניטור של מטעים פגועים. בדרום הארץ, במטע האבוקדו של מח'ע (משקי חבל עזה), נגרם כבר נזק משמעותי שגורר אחריו נזק כלכלי.

פוריות

שיפור הפוריות באבוקדו ומניעת הסירוגיות הם שני נושאים הקשורים להם יחדיו ומעסיקים את המו"פ מכמה היבטים:

- עבודות שעניין שימוש בחומרי צמיחה, שיטות גיזום וממשק השקיה מיטבי, וכל זאת תוך התייחסות לעבודות מחקר בסיסי שבוצעו בשנים האחרונות.
- השקיה במים מושבים והשפעותיה השונות על העץ, הקרקע ומער' כת ההשקיה. במקביל, בחוות עכו הועמד ניסוי השקיה במים שפירים שמטרתו יישום הידע שנרכש בניסוי הליומטרים בצמח.
- מבחינה שדה בכנות מבוררות. בנושא זה מתקיימים מספר ניסויים בגליל המערבי, עמק הירדן וגילת, כאשר המטרה היא שיפור הפוריות והפחתת הסירוגיות. בנוג נעשה בירור לכנות שיוכלו להתמודד עם מחלת הדוררת.

השבחה וזנים חדשים

פרויקט השבחת אבוקדו נמשך במלוא התנופה ומתבצע בו זמנית במספר אתרים ברחבי הארץ - חוות עכו, בית דגן, עין המפרץ ומעיין